

- výmena externých pedagógov a malých skupín študentov,
- usporadúvanie spoločných prázdninových letných škôl,
- ponuka plánov exkurzií a možnosti účasti na nich,
- participácia na riešených výskumných úlohách,
- výmena študijných a výskumných programov.

Cieľom tejto spolupráce je hľadanie vzájomnej komunikácie medzi študentmi aj pedagógmi už v polohe prípravy na profesiu, získanie schopnosti spolupracovať v interdisciplinárnom kolektíve, čo sa určite priaznivo prejaví v praxi.

*

*Ing. arch. Eva Putrová, CSc., FA STU,
Katedra krajinskej a parkovej architektúry*

POSSIBILITIES FOR DEVELOPMENT OF THE DEPARTMENT OF LANDSCAPE PLANNING.

By Eva Putrová

To understand the contents of the subject landscape planning we have to comprehend the size of a particular site and its inner dimensions as well as the dimensions of the country and the contact of the site and the country. Such a subject is suitable for the complex solution of the whole area and for cooperation of the departments in the frame of studio work, for the post-graduate study of the other faculties graduates as well as for the programmes of cooperation with the other faculties.

Mária Samová

VZDELÁVACÍ PROCES - INTERAKCIA UČITEĽA A ŠTUDENTA

Najlepší spôsob, ako dokázať hodnotu niečoho, je ukázať, ako to funguje.

Vychádzajúc z predpokladu, že hľadanie, ktoré sa práve začalo, dosiahne svoj cieľ, teda optimálnejšie definovanie vzdelávacieho procesu na našej fakulte, domnievam sa, že je potrebné otvoriť i otázku vzťahov. Sebalepší model štúdia či organizačnej štruktúry ostáva vecou nevklúčnou do akademického života, ak sa nebudeme usilovať o kultivovanie vzťahových potrieb, zahrňujúcich interakcie medzi pedagógmi a študentmi, a v neposlednej miere i medzi učiteľmi navzájom.

Počas môjho dvadsaťdvaročného pôsobenia na fakulte, prechádzajúc cez rôzne vonkajšie podmienky, ktoré pre univerzitné vzdelávanie vytvárala politicko-spoločenská klíma, si dovoľujem vysloviť mienku, že medzi nami žije mýtus: Učiteľ je autorita, ktorej študentská obec má byť podriadená natoľko, že nie je potrebné sledovať odozvu nášho pedagogicko-odborného, ale i prosťo človečenského pôsobenia na študentskú spoločnosť. Nie je to vraj potrebné, pretože študent

objektívne nemôže posúdiť opodstatnenosť či neopodstatnenosť požiadaviek na neho kladených, a to najmä z hľadiska systémovej a globálnej potrebnosti tej ktorej znalosti.

Áno, to všetko je pravda. Ak však prejavíme snahu byť otvorení, je treba v tejto súvislosti povedať, že ani my učiteľia, ktorí nie sme zjednotení na profile absolventa, nemáme túto "globálnu" predstavu zreteľnú aspoň v tom zmysle, že by sa naše snaženie uberalo jedným smerom. Totiž aj dobre koncipovaný predmet môže v rámci celku pôsobiť asynchrónne. Len v tejto "atomizovanej" polohe, teda v rozdelení na jednotlivosti - predmety - môže dobrý učiteľ zodpovedne definovať náplň predmetu.

Pedagóg, ktorý je presvedčený o logickosti a zmysluplnosti obsahu, ale v neposlednej miere i formy predmetu, by mal mať, ak je jeho záujem o študenta (teda o produkt našej práce) úprimný, akú odozvu má jeho snaženie u študentov.

Anonymné anketové otázky pedagógov o svojom predmete, o svojej prednáške, o svojom ateliéri sú bežnou aktivitou na niektorých univerzitách. Ak si ako prednášateľ pripravím niekoľko takých otázok, pomocou ktorých sa dozviem, akú odozvu našlo moje pedagogické účinkovanie, je to prvý krok pre oživenie spätnej väzby, tak prepotrebnej pre progres v každej práci.

Pokúsím sa o označenie "vinníka" nie práve utešeného stavu vecí vzťahových. V obci študentov je to pocit neustálenosti, neistoty. Ani nie tak absencia pravidiel (študijný program máme, i keď zďaleka nie ideálny, pretože takým nikdy nemôže byť), ale ich nedôsledné dodržiavanie spôsobujú úkaz zmätenosti. Z tohto hľadiska by sme mali považovať dodržiavanie daných zásad a pravidiel za kľúčové. Nedôslednosť v trvaní na splnení podmienok pre zápočet, nedôslednosť v naplnení podmienok Ateliérovej tvorby, dodržiavania terminovaných úloh a pod. - to sú všetko základné formálne predpoklady.

Napĺňanie formálnych stránok pedagogického procesu sa javí ako dôležité, najmä vzhľadom na veľký počet študentov. Študent má pocit neistoty, pretože nevie, ktorý učiteľ ako dbá na dodržiavanie daných pravidiel. Toto je tá škodná, ktorá vzťahové veci rozleptáva. Študent zažíva prísne postihy v jeho ponímaní za "maličkosti", a na druhej strane benevolenciu vo veciach, kde je sám prekvapený, že je mu to tolerované. Nič deštruktívnejšie na pôde univerzity nepoznám. Preto je v úvode uvedená zmienka o potrebe vedieť, ako sme my učiteľia hodnotení a vnímaní študentskou obcou.

Zo všetkých síl by sme mali proti takejto deštrukcii bojovať. Nihilizmus socialistickej morálky v duchu "veď čo už ja zmôžem" by mal byť neprijateľný pre všetkých, ktorí sa snažia postupne objaviť princípy demokracie i vo vzťahu ku študentom.

Predkladám niektoré námety, ktoré snád' stoja za zváženie. Niektoré z nich by mali byť samozrejmosťou, iné zasa vyžadujú diskusiu.

- Podmienky pre udelenie zápočtu, klasifikovaného zápočtu, k úspešnému absolvovaniu predmetu a pod., oznámiť na začiatku semestra a nie dodatočne, operatívne vtedy, keď sa čas naplnil a stojíme bezprostredne pred hodnotením. Pravidlá hry je nutné včas a jasne definovať. Inak hra nemá ani nutné nieto ešte postačujúce podmienky pre fair play.

- Pri obhajobe ateliérových prác pedagóg by mal uviesť zadanie tak, aby aj hodnotiaca komisia vedela, pred akú úlohu študent bol postavený. Vyhli by sme sa nespravodlivému pririeknutiu "neriešenia" problému, ktorý bol pre študenta objektívne inak definovaný. Tento námet našiel inšpiráciu na Harvard University Graduate School of Design. Architekt, ktorý ateliérovú prácu zadal, uviedol svoje videnie a formulovanie problému. Práve toto osvetlenie zadania komisia sledovala veľmi pozorne, lebo týmto úkonom bola pripravená pôda pre kladenie kvalifikovaných otázok od tých, ktorý do problému predsa len vstúpili akosi ad hoc. Tento prístup je náročný pre pedagógov, ale i pre študenta, pretože potom už nieto manévrovacieho priestoru na únik. Opäť jedna z mnohých podmienok pre obojstranne dôstojnú korektnosť.

- Zaviesť nové formy konzultácií tak, aby boli odstránené viac-menej "súkromné hovory" jeden učiteľ - jeden študent. Diskusia a polemika v skupinách, to je cesta, ktorá môže študentov i nás učiteľov naučiť tolerovať iné názory, uvedomiť si mnohorakosť "tvorivej pravdy".

- V materiáli, ktorý naša fakulta dostala od pánov rekognostkátorov z Royal Institute of British Architects, ostala bez väčšieho povšimnutia poznámka o tom, že je síce našou vnútornou záležitosťou, akou organizačnou štruktúrou dosiahneme dobré výsledky, ale že by nám odporúčali konštituovanie funkcie ročníkových "fathers". Asociácia s niekdajšími pedagogickými vedúcimi ročníka je neopodstatnená. Tento post by mal byť obsadený osobnosťou, ktorá by doplnila článok v komunikácii vedenie fakulty - pedagogická obec - študentská obec. Minimalizovanie subjektívnych pocitov zo strany študentov, čo sa týka preťaženia, duplicity, nekvality pedagogických úkonov, by malo byť len jednou z úloh "otca ročníka", ktorý by mal napr. preveriť množstvo a rozsah grafických prác, kvalitu prednášok a pod., a tieto predkladať na analýzu vedeniu fakulty, Vedeckej a umeleckej rade a pedagogickým komisiám. Táto osobnosť však môže spĺňať svoju úlohu, len ak je "nezávislá" v tom zmysle, že nie je viazaná na konkrétne pracovisko. V tomto smere táto nutná podmienka, podľa mojej mienky, je v súčasnosti ťažko splniteľná.

Na záver by som chcela vysloviť presvedčenie, že elementárna štábná kultúra v komunikovaní

so študentmi i medzi nami navzájom nie je neuskutočniteľnou metou. Žiadať dochvilnosť a byť dochvilný, sledovať záujem a sám byť zaujatý, žiadať otvorenosť a sám byť otvorený, je alfou a omegou pre vytvorenie fungujúcich vzťahov. Domnievam sa totiž, že pozitívne vnímanie vysokoškolského pedagóga študentmi sa dá dosiahnuť len na základe prirodzenej autority. Tá sa získava ťažko, najmä na pozadí celospoločenského, až katastrofického nedoceňovania vzdelanosti v našej spoločnosti. Napriek tomu usilovať sa o to je našou povinnosťou.

Je pre nás ťažké vyšpecifikovať cesty, ako sa dopracovať ku prirodzenej autorite. O to ľahšie je povedať, ktoré cesty k nej nevedú. Malicherné a nedôstojné šikanovanie na jednej strane, či opäť nedôstojná benevolencia (často ako výkupné za našu nedôslednosť) na strane druhej týmito cestami určite nie sú. Na akademickej pôde sú iba priznaním vlastnej slabosti.

*

*Doc. Ing.arch. Mária Samová, CSc., FA STU,
Katedra architektonickej tvorby budov pre kultúru,
zdravotníctvo, šport a voľný čas*

EDUCATIONAL PROCESS - INTERACTION BETWEEN THE PEDAGOGUE AND THE STUDENT.

By Mária Samová, Associate Prof.

Assuming that the search for a new model of study has begun, it is necessary to define the educational process at the FA STU in a more appropriate way, and to open the question of academic relationships as well.

Even the best model of the curriculum or of the organizational structure remains outside academic life if we do not try to cultivate the relationships between the pedagogues and the students, as well as between the pedagogues themselves.

Ivan Vorel

K VÝUCE KRAJINÁŘSKÝCH PŘEDMĚTŮ NA FA ČVUT

Výuce krajinářské architektury se na FA ČVUT v současné době otevřela možnost ucelnější a soustavnější výučby. Oproti minulým letům, kdy povinné předměty *Tvorba krajiny*, *Ochrana životního prostředí* a maximálně jeden volitelný předmět poskytovaly studentům základní orientaci v krajinářské tvorbě, umožňuje již dnešní systém do určité míry profilovat architektonické vzdělání prohloubením znalostí v tomto oboru.

Tyto změny souvisí bezpochyby i s určitým posunem názorů architektů na zahradní a krajinářskou tvorbu. Dříve se do značné míry vycházelo z názoru (v krajinářské architektuře častého), že